Kuopion työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen päivittäminen

Työllisyysaluelautakunta 25.11.2026
7578/00.04.01/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
työllisyysaluejohtaja Tiina Mäenpää, puh. 044 718 7502
hallintovastaava Marja Liukko, puh. 044 718 2067
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

työllisyysaluejohtaja Tiina Mäenpää

Työllisyysaluelautakunta päättää esittää Kuopion työllisyysalueen muille sopimuskunnille sekä Kuopion kaupunginhallitukselle liitteenä olevan Kuopion työllisyysalueen päivitetyn yhteistoimintasopimuksen hyväksymistä.

Päätös

Selostus

Sopimusmuutosten tausta ja valmistelu

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Kuopion kaupunginvaltuusto hyväksyi päätöksellään 18.9.2023 § 66 Kuopion työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen, jossa on sovittu työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 13 §:ssä tarkoitettuna lakisääteisenä kuntien yhteistoimintana. Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Kuopion kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana 11 kunnan muodostamalla työllisyysalueella. Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu kuntalain 52 §:n mukaisesti tarkemmin muun muassa yhteisen toimielimen tehtävistä, kustannusten perusteista ja jakautumisesta sekä sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Yhteistoimintasopimus tuli voimaan vuonna 2023 ja Kuopion työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden 2025 alusta.Toiminnan käynnistymisen jälkeen yhteistoimintasopimuksessa on tunnistettu eräitä tarkentamistarpeita. Näistä johtuen Kuopion kaupunki on työllisyysalueen vastuukuntana aloittanut sopimusmuutosten valmistelun.

Keskeiset muutostarpeet koskevat kuntien välistä kustannustenjakoa sekä maksuosuuksien laskuttamista ja tasausta koskevia määräyksiä. Vuoden 2026 aikana työllisyysalueella on sovellettu sopimuskuntien erikseen hyväksymää väliaikaista järjestelyä, jonka mukaisesti kunnilta prosenttiperusteisesti jaettavia yhteisesti katettavia kustannuksia on siirretty henkilöasiakkaan kotikunnan mukaan laskutettaviin aiheuttamisperusteisiin kustannuksiin. Kyseinen kustannusten jakomalli on käytännössä osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi

kustannustehokkuuden ja kuntien talouden seurannan näkökulmasta, minkä vuoksi se esitetään sisällytettäväksi yhteistoimintasopimukseen eräin tarkennuksin.

Osa muutostarpeista koskee yhteisen toimielimen asemaa ja tehtäviä koskevia määräyksiä. Työllisyysalueen toiminnan käynnistyttyä kuntien yhteisenä toimielimenä toimi Kuopion kaupunginhallituksen alainen työllisyysjaosto, jonka tehtävät siirtyivät kesäkuun 2025 alusta alkaen työllisyysaluelautakunnalle. Ehdotetuilla muutoksilla yhteistoimintasopimuksen määräykset päivitetään vastaamaan Kuopion kaupungin nykyistä toimielinorganisaatiota. Samalla yhteisen toimielimen nykyisiä tehtäviä täsmennetään ja sille lisättäisiin uutena tehtävänä työllisyysalueen laajuisten hankkeiden hakeminen. Lisäksi sopimuksessa on tunnistettu eräitä muita sisällöllisiä ja teknisluonteisia muutostarpeita.

Keskeiset muutosehdotukset

Muutoksia ehdotetaan yhteistoimintasopimuksen alla tarkemmin mainittuihin kohtiin. Yhteistoimintasopimuksen yhteydessä hyväksyttyyn palvelujen järjestämissuunnitelmaan ei esitetä muutoksia.

Kohta 2: Sopimuksen tarkoitus

Yhteisen toimielimen tehtävät päivitetään vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja nykyisiä käytäntöjä. Lisäksi yhteiselle toimielimelle ehdotetaan lisättäväksi uudeksi tehtäväksi työllisyysalueen laajuisten hankkeiden hyväksyminen. Tätä koskevat tarkemmat määräykset sisältyisivät sopimuksen kohtaan 13. Kohtaan 2 tehtäisiin myös eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Kohta 3: Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

Työllisyysalueen toimintaa ohjaavan työllisyysalueen johtoryhmän kokoonpanoa täsmennettäisiin siten, että johtoryhmään kutsuttaisiin ensisijaisesti työllisyysalueen jäsenkuntien kuntajohtajat. Lisäksi kohtaan esitetään teknisluonteisia muutoksia.

Kohta 4: Toimielimen kokoonpano ja jäsenten valitseminen

Yhteistä toimielintä ja sen kokoonpanon nimeämistä koskevat määräykset päivitettäisiin vastaamaan Kuopion kaupungin hallintosäännön toimielinorganisaatiota ja jäsenvalintoja koskevia määräyksiä. Lisäksi kohtaan esitetään teknisluonteisia muutoksia.

Kohta 7: Talous ja hallinto

Kustannustenjakomallia, kuntien maksuosuuksien laskutusta sekä kustannusten tasausmenettelyä koskevia määräyksiä muutettaisiin.

Muutosten johdosta osa prosenttiperusteisesti kunnilta laskutettavista kustannuksista, kuten ostopalvelut, siirrettäisiin aiheuttamisperusteisesti laskutettaviin kustannuksiin. Aiheuttamisperusteella laskutettavia kustannuksia olisivat palkkatuen, starttirahan ja kotoutumiskoulutusten kustannusten lisäksi jatkossa myös mm. yli 55-vuotiaiden työllistämistuet, kaikki tuet, korvaukset ja avustukset sekä ostopalveluina hankittavat

omakieliset yhteiskuntaorientaatiot, työvoimakoulutukset, kotoutumiskoulutukset, yhteishankintakoulutukset, valmennus- ja ohjauspalvelut, asiantuntija-arvioinnit ja muut mahdolliset asiakaspalvelujen kustannukset. Muutokset vastaisivat pääpiirteittäin vuoden 2026 aikana sovellettua väliaikaista kustannustenjakomallia. Muutoksella laajennettaisiin yhteistoimintasopimuksessa määriteltyä aiheuttamisperiaatteella laskutettavien kustannusten kokonaisuutta. Asiakaskohtaiset palvelukustannukset kohdennettaisiin palvelua käyttäneen asiakkaan kotikunnalle myös silloin, kun palvelun järjestää toinen työllisyysalue. Kuntakohtaiset maksuosuudet määräytyisivät siten nykyistä kattavammin oman kunnan asiakkaiden palvelujen käytön ja heihin kohdistuvien tukien perusteella. Samalla poistettaisiin nykyisen sopimuksen kirjaus kustannustenjakomallin soveltamisesta ensimmäisten kolmen vuoden ajan ja sen kehittämisestä vuodelle 2028.

Prosenttiperusteisesti jaettavien kustannusten laskennassa käytettävien tietojen määräytymiajankohtaa täsmennettäisiin siten, että laskennan perusteena käytettäisiin talousarvion valmisteluvuotta edeltävän vuoden viimeisen päivän tietoja. Täsmennyksellä määriteltäisiin yksiselitteisesti, minkä ajankohdan tilastotietoja kuntien maksuosuuksien laskennassa käytetään. Esimerkiksi vuoden 2027 talousarviota valmisteltaessa laskentaperusteena olisivat 31.12.2025 tiedot. Talousarvion valmisteluvuoden lopun tiedot eivät ole vielä käytettävissä kyseisen vuoden aikana tehtävässä talousarviovalmistelussa. Yhtenäinen määräytymisajankohta selkeyttäisi kuntien maksuosuuksien laskentaa ja tukisi niiden ennakointia.

Kunnilta prosenttiperusteisesti laskutettaviin kustannuksiin ehdotetaan sisällytettäviksi myös työllisyysalueen yhteisten hankkeiden omavastuuosuudet. Kirjaus selkeyttäisi kuntien osallistumista työllisyysalueen yhteisten hankkeiden rahoitukseen. Hankkeiden omavastuuosuudet jaettaisiin kuntien kesken yhteisten kustannusten jakoperusteilla, ellei hankkeen ehdoista muuta aiheudu. Kuntakohtainen taloudellinen vaikutus riippuisi hyväksyttävistä hankkeista, niiden omavastuuosuuksista ja kunnan maksuosuudesta. Kirjaus ei itsessään määrittäisi hankerahoituksen euromäärää, vaan kustannukset huomioitaisiin talousarviossa ja hankkeita koskevassa päätöksenteossa.

Kuntien maksuosuuksien laskutuksen tasausta koskevia määräyksiä muutettaisiin siten, että tasaus tehtäisiin vuosittaisen tasauksen sijasta neljän kuukauden välein. Liian suurena laskutetut maksut hyvitetään seuraavan laskutuksen yhteydessä tai erillisellä hyvityslaskulla. Liian pienenä laskutetut maksut peritään tasauslaskutuksella. Vastuukunta toimittaa kunnille tasauksen yhteydessä kuntakohtaisen laskelman, josta ilmenevät toteutuneet kustannukset ja niihin kohdistuvat tuotot, sekä tasauksen määräytyminen. Muutos kohdentaisi ennakkolaskutuksen ja toteutuneiden kustannusten erot kunnille jo tilikauden aikana. Tasaus tehtäisiin huhtikuun ja elokuun lopun sekä koko vuoden toteumien perusteella. Tämä vähentäisi vuoden lopussa tehtävien mahdollisesti suurten tasausten tarvetta ja parantaisi kuntien mahdollisuuksia seurata oman maksuosuutensa kehitystä. Tasausmenettely ei itsessään muuttaisi kunnan lopullista kustannusvastuuta, vaan hyvitysten ja lisälaskutuksen ajankohtaa. Liikaa laskutetut maksut palautuisivat kunnille hyvityksinä nykyistä aikaisemmin ja liian pieninä laskutetut maksut perittäisiin vastaavasti tilikauden aikana. Tasauksen yhteydessä toimitettava kuntakohtainen laskelma tekisi näkyväksi toteutuneet kustannukset, niihin kohdistuvat tuotot sekä hyvityksen tai lisälaskutuksen perusteet. Tämä helpottaisi kuntien talouden seurantaa ja maksuosuuksien tarkistamista.

Lisäksi sopimuskuntien osallistamista talousarvion valmisteluun koskevia määräyksiä muutettaisiin muun muassa täsmentämällä menettelyä, jonka mukaisesti sopimuskuntia kuultaisiin vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Myös talousraportointia koskevaa määräystä tarkkennettaisiin siten, että työllisyysalueen toiminta- ja taloussuunnitelmien toteutumisesta raportoitaisiin jäsenkunnille vastuukunnan osavuosikatsausten raportointirytmin mukaisesti.

Kohdat 8, 11, 12 ja 15: Asiakkailta perittävät maksut, tietoturva ja asiakastietojen käsittely, muut sopimukset sekä vahingonkorvausvastuu

Kohtiin esitetään teknisluonteisia täsmennyksiä.

Kohta 13: Yhteistoiminnan kehittäminen ja muu kehittämisyhteistyö

Sopimukseen lisättäisiin määräykset, joiden nojalla työllisyysalue voisi jatkossa osana kuntien yhteistä kehittämistoimintaa hakea ja toteuttaa työllisyysalueen asukkaisiin kohdistuvia kehittämishankkeita. Hankkeiden hakemisesta ja niihin osallistumisesta päättäisi yhteinen toimielin hyväksytyn talousarvion puitteissa. Hankkeiden hakijana ja hallinnoijana toimisi vastuukunta. Hankkeiden omavastuuosuuksien jakautuminen kuntien välillä määräytyisi sopimuksen kohdassa 7 määriteltyjen kustannustenjakoperiaatteiden mukaisesti.

Käytännössä hankkeita valmisteltaisiin yhteistyössä työllisyysalueen kuntien kanssa. Ennen hankkeen hakemista kuntien kanssa käytäisiin läpi hankkeen tavoitteet, kohderyhmä, suunnitellut toimenpiteet sekä kuntien osallistuminen ja arvioidut kustannukset. Näin kuntien tarpeet ja näkemykset voitaisiin huomioida valmistelussa ennen hankkeen tuomista työllisyysaluelautakunnan päätettäväksi.

Kohta 16: Yhteistoiminta-alueen mahdollinen laajentaminen

Yhteistoiminta-alueen mahdollista laajentamista koskevia määräyksiä muutettaisiin tarkentamalla menettelyä, jota noudatettaisiin uuden kunnan liittyessä työllisyysalueeseen.

Kohta 18: Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen

Sopimuksen irtisanomista koskevia määräyksiä täsmennettäisiin. Sopimuksen ehdotetaan tulevan voimaan kaikkien sopijakuntien allekirjoitettua sen.

Sopimusta sovellettaisiin taannehtivasti 1.1.2027 alkaen, jotta kustannustenjakoon sekä maksuosuuksien laskutukseen ja tasauksiin liittyvät muutokset voitaisiin toteuttaa yhdenmukaisesti koko vuoden 2027 ajalta.

Mikäli uusi yhteistoimintasopimus ei olisi voimassa vuoden 2027 alkaessa, kuntien alkuvuoden maksuosuudet laskutettaisiin voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Uuden sopimuksen tultua voimaan laskutus oikaistaisiin vastaamaan sen mukaisia kustannustenjakoperusteita 1.1.2027 alkaen. Oikaisu tehtäisiin sopimuksen voimaantuloa seuraavan laskutuksen yhteydessä.

Sopimusmuutosten käsittely

Ehdotettuja muutoksia on käsitelty Kuopion työllisyysalueen kuntajohtajien kokouksissa 4.6.2026 ja 8.10.2026.

Lisäksi yhteistoimintasopimusluonnos muutosehdotuksineen lähetetiiin sopimuskuntiin kommententoitavaksi. Kunnilla oli mahdollisuus esittää luonnoksesta kirjallisia kommentteja ajalla 30.10.-12.11.2026. Saadut kommentit on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon sopimusluonnoksen jatkovalmistelussa.

Voimassa olevan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen yhteinen toimielin tekee esityksen yhteistoimintasopimuksen muuttamisesta. Sopimukseen tehtävät muutokset hyväksytetään kaikkien mukana olevien kuntien toimielimissä.

Päivitettävä yhteistoimintasopimus tulee voimaan sopimuksen voimaantuloa koskevien määräysten mukaisesti. Mikäli yksikin sopijakunta jättää sopimusmuutokset hyväksymättä, noudatetaan voimassa olevaa yhteistoimintasopimusta.

Toimivallan peruste

Kuopion työllisyysalueen yhteistoimintasopimus, kohta 14
Kuopion kaupungin hallintosääntö 27 §, 28 kohta

Liitteet 7578/2023 Kuopion työllisyysalueen päivitetty yhteistoimintasopimus